

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Qvæstiones Morales Selectiores De Lege Interna Et Externa

discussæ, ac Resolutæ, & in duos Libros divisæ, In quibus, propositis casibus, prima quædam principia, ad plurimas alias Quæstiones similes resolvendas perutilia, subinde examinantur

[De Lege Interna]

Beati, Gabriele

Augustæ Vindellicorum, 1729

VD18 90108957

51 An peccatum, sit essentialiter offensa Dei.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39908

QV AESTIO LI.

An peccatum sit essentialiter offensa Dei.

C A S V S.

RVSTICVS quidam, cum inaduertentia ad Dei legem, sæpius, in materiâ etiam graui, mentitus est. Quæritur; Vtrum mortaliter peccauerit, ac Deum offenderit.

S Y M M A R I V M.

- 3 Grauitèr mentiens cum inaduertentia ad Dei legem, mortaliter peccare non videtur.
- 8 Deus, quot modis considerari possit.
- 9 Quid sit peccatum mortale, quid veniale.
- 10 Sic mentiens, Deum grauitèr offendit.
- 11 Transgreditur legem naturalem cognitam.
- 12 Virtualiter Deum contemnit.
- 13 Mendacium est prohibitum, quia malum.
- 14 Etiam antecedenter ad Dei legem, est peccatum.
- 15 Dei offensa, est actio contra Dei legem, vel formaliter, vel consequenter.
- 16 Peccatum constituitur per oppositionem cum aliqua lege.
- 17 Peccatum, est inobediencia Deo facta, vel directè, vel indirectè.
- 18 Cur circumstantia inaduertentia, in confessione explicanda non sit.
- 19 Quomodo omnia peccata sint contra Dei legem.

20 Etiam veniale, est legis prauaricatio.

21 Omne peccatum reddit actum inordinabilem ad vltimum finem.

22 Peccatum veniale, cur dicatur esse præter legem.

23 Veniale, in quo differat à mortali.

R A T I O N E S D V B I T A N D I.

Sicut operatio, legi internæ conformis, appellatur virtuosa; ita quæ ei est difformis, ab eaque deficiens, dicitur defectuosa, siue defectus, ac peccatum; estque nobis mala, sicut aqua, est malus calor; Sicut enim calor, est malus aqua, quia est contra eius inclinationem ad frigus, à quo conseruatur, ac perficitur. Ita peccatum, nobis est malum, quia est contra dictamen rationis, siue legem internam, quæ nos inclinât ad operationem virtuosam, & per eam ad felicitatem. Cum autem Conscientia, siue lex interna, nostrarum operationum sit regula immediata, vt vidimus; eius officium, ac munus est, non solùm

Kk 3

volun-

voluntatem dirigere ad rectè operandum, iuxta mensuram libertatis, quæ illi ab ignorantia, ac metu relinquitur, sed ipsarum etiam operationum perfectiones, ac defectus indicare; vtrumque enim hoc munus, est proprium regulæ.

3 Vt ergo Conscientiæ, siue legis internæ natura, ac vis ad nostras operationes dirigendas, melius adhuc cognoscatur; peccati, quod illi directè opponitur, natura, species, ac proprietates, quærendæ sunt; sic enim fiet, vt opposita, iuxta se posita, magis elucescant, Quamuis autem, certum sit, peccati malitiam, ac essentiam, consistere in eius propositione cum conscientia, siue lege interna, ac regula rationis; adhuc tamen dubitatur, an sit essentialiter offensa Dei; Aliqui enim hoc negant, asseruntque, Rusticum, dum cum inadvertentiâ ad Dei legem, grauitèr mentitus est, nec Deum offendisse, nec mortaliter peccasse. Ita sentire videntur, *D. Thom. 1. 2. qu. 71. art. 6. ad 5. Suar. lib. 2. de legib. c. 6. num. 17.*

4 Primò; Quia offensa Dei consistit in eo, quod quis scienter faciat contra Dei præceptum, ac legem; Sed Rusticus, dum mentitus est, ad Dei legem non aduertit; Ergo mentièdo, non fecit contra illam formaliter, & consequenter Deum formaliter non offendit.

5 Secundo; Quia *Rom. 4. ubi non est lex, nec prauaricatio; & 1. Cor. 15. virtus peccati lex;* Ergo peccatum formaliter constituitur per contrarietatem ad Dei legem. Cum ergo, ad hanc non aduerterit Rusticus, dum mentitus est, contra illam non fecit, & consequenter nec peccauit.

Tertiò; quia peccatum ex *Sancto Ambrosio de Paradiso c. 8.* est transgressio diuinæ legis, & inobediencia cælestium mandatorum, & consequenter offensa Superiori facta. Sed inobediencia, & offensa necessariò requirunt cognitionem legis superioris, cuius voluntati inobediens repugnat. Ergo ad peccatum, necessariò requiritur cognitio legis superioris; ad quam cum rusticus non aduertèrit, consequenter nec Deum offendit.

Quartò; Quia, Si rusticus aduertisset, mendacium lege diuinâ esse prohibitum, multò grauius peccasset, quàm aduertendo solum esse dictamini rationis, siue legi naturali contrarium. Consequens autem est falsum; si enim grauius peccasset, hanc circumstantiam aduertentiæ, tanquam mutantem speciem explicare teneretur, quod tamen à nemine admittitur; Ergo signum est, peccatum, solum in contrarietate ad Dei legem consistere.

NOTABILIA.

Aduertendum est primò; Deum considerari posse, vel quatenus est Legislatoꝝ; vel quatenus est primum Principium, ac supremum omnium creaturarum Dominus; vel denique quatenus est vltimus Finis noster. Certum est, peccatum, eo ipso quod est contra dictamen, ac regulam rationis, non propterea esse offensiuum Dei, quatenus Legislatoꝝ est; si enim Deus, nullam homini præceptum imposuisset, adhuc mendacium, fornicatio, homicidium, & similia, essent contra regulam, ac dictamen

amen rationis, & tamen tunc non essent contra Dei præceptum, ac legem, & consequenter neque contra Deum ut Legislatorem. Similiter certum est, non omnia peccata, eo ipso quod sunt contra regulam rationis esse simul offensam Dei, tanquam primi Principij, ac creaturarum omnium Domini, sed ea solum, quæ sunt contra Religionem, ut sunt blasphemia, idololatria; &c. Deus enim, ut primum Principium, ac supremus creaturarum Dominus, habet solum ius, ut à creaturis colatur; Hic autem cultus, Deo debitus, non tollitur propriè per quodcumque peccatum; sicut enim cultus, non consistit in quocumque opere bono, sed solum in quibusdam actibus; ut, in Oratione, Sacrificio, & aliis similibus actibus Religionis, ita non tollitur per quodcumque peccatum, sed solum per peccata contra Religionem. Peccatum ergo, eo ipso, quod est contra regulam rationis, est offensivum Dei, solum quatenus est ultimus finis noster; Eo enim ipso, quod aliquis actus, est contra regulam rationis, est inordinabilis ad ultimum finem, ad quem tamen omnia aliquo modo referri debent; Hinc ergo fit, ut Deum offendat, quia violat ius, quod Deus tanquam ultimus finis habet, ut omnia ad eum, aliquo modo, referantur, ad ordinentur.

9 Aduertendum est secundò; Non quantilibet Dei offensam, sufficere ad eius Amicitiam dissoluendam, sed requiri, ut offensa sit grauis; sicut requiritur etiam inter homines. Cum enim amicitia, sit res grauissima, à rebus parui momenti pendere non debet. Quare,

quemadmodum, inter homines, qui amicum vel incautè solum, vel in re leui offendit, iustam causam soluendæ amicitia dedisse non censetur; nec propter quamcumque offensiunculam fit quis statim Amico inimicus, eumque usque ad mortem persequitur. Ita inter Deum, & homines, non qualibet Dei offensa, satis est, ad eius amicitiam dissoluendam; neque enim probabile est, risam immoderatum, aut verbum otiosum, hominem ceteroqui iustum, perpetuò Dei odio dignum reddere; sed requiri, ut offensa sit grauis. Vnde, in Euangelio, quædam peccata, rebus leuissimis comparantur, alia verò grauissimis. *Matt. 23. excollentes vulticem, camelum deglutientes, & Luca 6. quid vides festucam in oculo Fratris tui, trabem autem, qua in oculo tuo est, non consideras.* Quæ autem sint trabes, quæ festuca, colligi poterit primò ex Scriptura; Si enim peccatum aliquod, in eà dicatur excludere à regno Dei, ut *Galat. 5. Qui talia agunt, regnum Dei non consequentur.* Indicatur, peccatum illud esse mortale, & offensam Dei grauem. Secundò; Ex qualitate, & quantitate materiæ, quæ præcipitur, vel prohibetur. Si enim hæc, ex se, sit valde utilis ad Dei, vel proximi charitatem conseruandam, & quantitas sit notabilis, peccatum erit similiter mortale, & offensa grauis. Tertiò; denique, ex virtute, cui peccatum opponitur; si enim, per illud, grauius lædatur aliqua virtus; ex iis, quæ homini maxime necessaria sunt, offensa erit grauis. Si verò peccatum aliquod, vel in Scripturâ non magni fiat, vel eius materia leuis sit, vel aduertentia imperfecta, erit tan-

tantum offensa leuis, ac venialis, His
positis,

RESOLVTIO.

IO R Espondetur; Rusticum, sic mentien-
do, mortaliter peccasse, ac Deum
offendisse. *Vasq. 1. 2. d. 96. c. 2. Azor.
tom. 1. lib. 4. c. 1. quest. 4. Medina 1.
2. qu. 71. art. 6. Alvarez 1. 2. d. 131.
nu. 3. Bonac. d. 2. quest. 2. p. 1. nu. 2.*

II Primò: Quia, ad mortaliter peccan-
dum, satis est, transgredi legem natu-
ralem cognitam, in re graui, alioquin
omnes gentes, quæ Deum, vel specialem
Dei prohibitionem ignorant, mentien-
do, aut occidendo, mortaliter non pec-
carent, & consequenter propter hos
actus malos, non punirentur pœnâ
æternâ; quod non videtur conceden-
dum, sed Rusticus sic mentiendo legem
naturalem transgressus est in re graui,
ergo mortaliter peccauit.

12 Secundò; Quia actus humanus eo
ipso, quod est moraliter malus, & con-
tra rectam rationem, in re graui, est
etiam virtualiter contemptiuus Dei, vt
vltimi Finis. Hic enim virtualis con-
temptus est inseparabilis à malitiâ mo-
rali actus, vt dictum est. Ergo Rusti-
cus, sic mentiendo, virtualiter Deum,
tanquam vltimum Finem, contempfit;
ideoque illum offendit; Et quia mate-
ria erat grauis, offendit grauius.

13 Tertio; Quia, lex diuina, ideo pro-
hibet mendacium, homicidium, adul-
terium, & similia, quia mala sunt. Er-
go hæc, antecedenter ad Dei prohibi-
tionem habent malitiam sufficientem,

vt constituentur in esse peccati. Ergo,
quamuis Rusticus, mentiendo, ad Dei
prohibitionem non aduerterit, adhuc ta-
men peccauit; & Deum offendit, sal-
tem quatenus est custos legis naturalis.

Quartò; Quia, seclusa Dei lege, si ¹⁴
quis mentiatur, verè inhonestè, ac in-
decenter operatur, ideoque peccat. *Rom.
enim 2. dicitur: Cum gentes, quæ legem
non habent, naturaliter ea, quæ legis
sunt, faciunt, ostendunt opus legis scriptum
in cordibus suis, testimonium reddente il-
lis conscientia ipsorum.* Et Deus, quam-
uis sibi legem imponere non possit, men-
tiri tamen non potest, quia malum est;
Ergo mendacium, antecedenter ad
omnem Dei legem, est peccatum; ideo-
que potuit Rusticus, etiam cum inad-
uertentia ad Dei legem, mentiendo,
peccare.

ORIECTIONUM SOLVTIO.

NEquè obstant rationes in contra-
rium; Nam ad primam respon-
detur; Dei offensam, consistere in hoc,
quod quis faciat contra Dei legem, vel
formaliter, vel consequenter, non au-
tem in eo, quod contra illam faciat
formaliter; Mendacium enim, ante-
cedenter ad omnem Dei legem est in se
malum, & peccatum. Imo propterea
est diuinâ lege prohibitum, quia pec-
catum est. Vnde ratio formalis, &
causa principalis, cur sit peccatum, non
est lex Diuina, sed eius contrarietas cum
dictamine rationis, siue cum natura hu-
mana, quatenus ratione vtitur, & eius
inordinabilitas ad Deum tanquam ad
vltimum finem; Consequenter verò,
& in-

& indirectè, est lex diuina, eo quod omnia peccata, sunt etiam contra legem Diuinam, quatenus Deus præcipit, iustis legibus obedientiam præstari, & omnia peccata, sunt contra aliquam legem, vel Diuinam, vel naturalem, vel humanam; imo ideo sunt peccata, quia aliqua ex istis legibus sunt prohibita.

16 Ad secundam respondetur; ex illis Scripturæ locis, solum colligi, quod peccatum essentialiter constituitur, per contrarietatem ad aliquam legem, & quod omne peccatum est malum, quia aliqua lege est prohibitum, quod est verissimum. Nam comestio, tempore ieiunij, est mala, quia iure humano, est prohibita; ommissio Confessionis ante Communionem, est mala, quia habenti conscientiam peccati mortalis, iure diuino, præcepta est Confessio; & mendacium est malum, quia iure naturæ, siue lege naturali, est prohibitum. Hinc tamen non sequi, quod omne peccatum sit malum, quia lege Diuina est prohibitum; quamuis enim omnia peccata, de facto lege diuina sint prohibita; ratio tamen formalis, cur sint peccata, non est, quia lege diuina sunt prohibita, sed solum, quia sunt prohibita aliqua lege, vel Diuina, vel naturali, vel humana.

17 Ad tertiam respondetur; Peccatum esse inobedientiam, & offensam Deo factam, non formaliter, sed solum materialiter, & indirectè, siue consequenter: neque enim ad rationem peccati requiritur, ut sit transgressio legis ex voluntate non obediendi Deo, sed satis est, quod sit contra rationem; sic enim, eo ipso, est etiam saltem mediatè contra Dei legem, & consequenter inobedientia materialis, quæ sufficit ad peccatum,

R. P. Beati Lib. I.

Ad quartam respondetur; Concedendo, 18 grauius peccare eum, qui aduertenter violat Dei præceptum, quam qui nullam illius aduertentiam habet; quia tamen fere nunquam accidit, ut quis Dei legem ignoret, de ijs, quæ sunt intrinsecè mala, & ad eam aliquo modo non aduertat; hinc est, ut in confessione eam circumstantiam aduertentiæ, vel inaduertentiæ explicare necesse non sit.

COROLLARIA.

Colligitur ex dictis primò; Omne peccatum, 19 esse contra Dei legem, vel indicantem, illud esse malum, ac peccatum; hoc enim modo, omnia peccata intrinsecè mala, sunt contra Dei legem eorum malitiam indicantem: vel esse contra Dei legem, facientem, illud esse malum, ac peccatum; hoc enim modo omnia, quæ sunt mala, quia prohibita, sunt contra Dei legem præcipientem, siue facientem, illa esse mala cum ideo sint mala, quia sunt Diuina legi contraria.

Secundò; Non solum peccato mortali, 20 sed etiam veniali, conuenire, quod sit legis prauaricatio, siue quod sit voluntas, locutio, aut operatio contra legem; Nam etiam veniale, verè est contra legem. Verè enim est contra rectam rationem, sicut mortale; Imo eodem sæpe præcepto prohibetur, quo mortale, ut patet in furto graui, & leui; Vnde, cum venialia, dicuntur esse non contra legem, sed præter legem, intelligendum est, non esse contra legem absolutè, sed solum cum addito, scilicet leuiter, & non notabiliter, vel non esse contra legem; Diuinæ gratiæ, ac amicitiaë necessariam, peccatis enim venialibus, Diuina amicitia non

LI

dis-

- dissoluitur, nec gratia amittitur, quamvis infirmetur, ac remittatur.
- 21 Tertiò: Non solum peccatum mortale, sed etiam veniale, ex eo quod sit contra rectam rationem, reddere actum inordinabilem ad vltimum finem, ad quod tamen tenetur creatura rationalis, eo ipso, quod vult operari. Vnde etiam veniale, est offensa Dei, leuis tamen, & eius amicitiam non dissoluens.
- 22 Quartò: Peccatum veniale dici posse præter legem, quatenus non est propriè contra finem legis, siue quatenus non priuat hominem charitate, quæ Rom. 13. dicitur, finis ac plenitudo legis, eò quod omnia præcepta eo tendant, vt Deum ex toto corde diligamus, & proximum sicut nos ipsos.
- 23 Quintò; Veniale, differre à mortali; primo quo ad modum tendendi in Deum Veniale enim leuiter opponitur regulæ rationis, & consequenter etiam legi Diuinæ, mortale verò grauitè: Secundò quo ad effectus; Nam veniale, non priuat gratiã, & charitate, quamuis Deo verè displiceat, & sit propriè peccatum; mortale verò, & gratiam aufert, & Diuinam amicitiam dissoluit, ac destruit. Veniale meretur solum aliquam pœnam temporalem; mortale verò perpetuam Diuinæ visionis carentiam, & pœnas inferni.
- Sextò, Peccatum mortale, v. g. Fornicationem, dici auersionem à Deo, & conuersionem ad creaturam, tanquam ad vltimum finem, quia, cum sit impossibilis cum assentione Dei, ac vltimi finis, eo ipso, quod illa amatur, necessariò Deus, vt finis vltimus virtualiter negligitur, ac contemnitur, eiquè postponitur, atque ita grauitè offenditur. Similiter, quia est essentialiter destructiua amicitia diuinæ, eo ipso, quod illa amatur, amicitia Diuina necessariò virtualiter contemnitur. In hoc autem sensu, peccatum veniale, dici non potest, auersio à Deo. Tum quia, non tollit charitatem; quæ est conuersio ad D E V M; Tum quia, non impedit assentionem finis vltimi. Dici tamen potest auersio à Deo quasi negatiuè, quatenus peccatum veniale, non est referibile ad Deum tanquam ad finem vltimum.

Q V A E S T I O L I I.

An effectus peccati sit peccatum.

C A S V S.

- 1 SACERDOS quidam, aliquot diebus nauigaturus, nauim conscendens, Breuiarum in mare proiecit. Die tamen sequenti illum facti penituit, & actum Contritionis elicit. Cum autem, absoluta nauigatione, descendisset è nauì, peccatum suum confiteri voluit, sed ignorabat, quomodo confiteri deberet: Num dicendo, se omissioni
- Offi-